

Ρωμιούνη- Γ. Ρίτσος

Αυτά τα δέντρα δε βολεύονται με λιγότερο ουρανό,
αυτές οι πέτρες δε βολεύονται κάτω απ' τα ξένα βήματα,
αυτά τα πρόσωπα δε βολεύονται παρά μόνο στον ήλιο,
αυτές οι καρδιές δε βολεύονται παρά μόνο στο δίκιο.

5 Ετούτο το τοπίο είναι σκληρό σαν τη σιωπή,
σφίγγει στον κόρφο του τα πυρωμένα του λιθάρια,
σφίγγει στο φως τις ορφανές ελιές του και τ' αμπέλια του,
σφίγγει τα δόντια. Δεν υπάρχει νερό. Μονάχα φως.
Ο δρόμος χάνεται στο φως κι ο ίσκιος της μάντρας είναι σίδερο.

10 Μαρμάρωσαν τα δέντρα, τα ποτάμια κι οι φωνές μες στον ασβέστη
του ήλιου.

Η ρίζα σκοντάφτει στο μάρμαρο. Τα σκονισμένα σκοίνα.
Το μουλάρι κι ο βράχος. Λαχανιάζουν. Δεν υπάρχει νερό.
Όλοι διψάνε. Χρόνια τώρα. Όλοι μασάνε μια μπουκιά ουρανό
πάνου απ' την πίκρα τους.

15 Τα μάτια τους είναι κόκκινα απ' την αργύπνια,
μια βαθιά χαρακιά σφηνωμένη ανάμεσα στα φρύδια τους
σαν ένα κυπαρίσσι ανάμεσα σε δυο βουνά το λιόγεμα.

20 Το χέρι τους είναι κολλημένο στο ντουφέκι
το ντουφέκι είναι συνέχεια του χεριού τους
το χέρι τους είναι συνέχεια της ψυχής τους -
έχουν στα χεῖλια τους απάνου το θυμό
κι έχουνε τον καημό βαθιά βαθιά στα μάτια τους
σαν ένα αστέρι σε μια γούβα αλάτι.

25 Όταν σφίγγουν το χέρι, ο ήλιος είναι βέβαιος για τον κόσμο
όταν χαμογελάνε, ένα μικρό χελιδόνι φεύγει μέσ' απ' τα άγρια
γένια τους
όταν κοιμούνται, δώδεκα άστρα πέφτουν απ' τις άδειες τσέπες τους
όταν σκοτώνονται, η ζωή τραβάει την ανηφόρα με σημαίες και με
ταμπούρα.

30 Τόσα χρόνια όλοι πεινάνε, όλοι διψάνε, όλοι σκοτώνονται
πολιορκημένοι από στεριά και θάλασσα,
έφαγε η κάψα τα χωράφια τους κι η αρμύρα πότισε τα σπίτια τους
ο αγέρας έριξε τις πόρτες τους και τις λίγες πασχαλιές της πλατείας
από τις τρύπες του πανωφοριού τους μπεινοβγαίνει ο θάνατος
η γλώσσα τους είναι στυφή σαν το κυπαρισσόμηλο
πέθαναν τα σκυλιά τους τυλιγμένα στον ίσκιο τους
η βροχή χτυπάει στα κόκαλά τους.

35 Πάνου στα καρπούλια πετρωμένοι καπνίζουν τη σβουριά και τη νύχτα
βιγλίζοντας το μανιασμένο πέλαγο όπου βούλιαξε

το σπασμένο κατάρτι του φεγγαριού.

Το ψωμί σώθηκε, τα βόλια σώθηκαν,
γερμίζουν τώρα τα κανόνια τους μόνο με την καρδιά τους.

- 40 Τόσα χρόνια πολιορκημένοι από στεριά και θάλασσα
όλοι πεινάνε, όλοι σκοτώνονται και κανένας δεν πέθανε –
πάνου στα καρπούλια λάμπουνε τα μάτια τους,
μια μεγάλη σημαία, μια μεγάλη φωτιά κατακόκκινη
και κάθε αυγή χιλιάδες περισσότερα φεύγουν απ' τα χέρια τους
- 45 για τις τέσσερις πόρτες του ορίζοντα.

Παρατηρήσεις

1. Στο κείμενο υπάρχουν λέξεις, φράσεις και εικόνες που αναφέρονται: α) στο ελληνικό φυσικό τοπίο και β) στους ανθρώπους. Να τις καταγράψετε ξεχωριστά, να βρείτε ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου και των ανθρώπων και πώς ο ποιητής συνδέει το φυσικό και ανθρώπινο περιβάλλον.
2. Να βρείτε λέξεις και φράσεις α) που να φανερώνουν τον αδιάκοπο αγώνα των ανθρώπων και β) που προσδιορίζουν τους στόχους του αγώνα.
Να γράψετε πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα των φράσεων:
α) « Το ντουφέκι είναι συνέχεια του χεριού τους – το χέρι τους είναι συνέχεια της ψυχής τους», β) «όταν σφίγγουν το χέρι, ο ήλιος είναι βέβαιος για τον κόσμο», γ) « όταν σκοτώνονται, η ζωή τραβάει την ανηφόρα», δ) « όλοι σκοτώνονται και κανένας δεν πέθανε».
4. Να βρείτε πέντε (5) τουλάχιστον εκφραστικούς τρόπους, που αντιστοιχούν στον υπερρεαλιστικό τρόπο γραφής του ποιήματος.